

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Lenky Krupíčkové a Davida Hipšra v právní věci **M. C.**, zastoupený JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou se sídlem Nuselská 499/132, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 9. 2022, č. j. 13 Ad 14/2020-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanovené advokátky JUDr. Anity Pešulové, **se určuje** částkou 1 573 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Shora označeným rozsudkem Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2020, č. j. MPSV-2020/65766-91. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 30. 12. 2019 o zastavení řízení ve věci přiznání příspěvku na živobytí zahájeného na základě žádosti žalobce ze dne 27. 11. 2019.

[2] Městský soud přisvědčil žalovanému, že žalobce již byl s platností od října 2019 příjemcem dané dávky pomoci v hmotné nouzi, která se měsíčně opakuje. Nebylo tak možné přiznat mu ji opětovně. Řízení o takovém duplicitním podání muselo být podle zákona zastaveno. K argumentu žalobce, že se jednalo o žádost na měsíc září 2019, městský soud konstatoval, že takový postup možnost zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále též „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) neumožňuje. Dávka náleží v souladu se zákonem od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o jejím přiznání, pokud daná osoba zároveň splnila všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku. Nelze ji tedy přiznat dříve než v měsíci, ve kterém byla u správního orgánu podána žádost o dávku.

Městský soud označil za účelové a nepodložené související tvrzení žalobce, že mu znemožňovalo podat žádost dříve rozhodování správního orgánu ve věci žádosti ze dne 30. 10. 2019 a odmítání jeho žádosti v září pro předčasnost. Stran neposkytnutí sociálního poradenství městský soud dodal, že správní orgány plnily v průběhu řízení svou poučovací povinnost a ze spisu neplyne, že by žalobce o sociální poradenství žádal. Tato otázka je nadto z pohledu posouzení zákonnosti zastavení řízení irelevantní.

II.

[3] Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl, že se městský soud s jeho žalobními námitkami dostatečně nevypořádal a jeho rozsudek je nepřezkoumatelný. Soud konstatoval, že zákon o pomoci v hmotné nouzi neumožňuje zpětné přiznání dávky, aniž by ze spisu zjistil, z jakého důvodu správní orgán nerozhodl o příspěvku na živobytí na měsíc září 2019. Tato dávka je sice opakující, ale žadatel ji musí podávat každý měsíc. Ani správní orgány neuvedly, proč nebylo rozhodnuto o žádosti o příspěvek na živobytí za měsíc září 2019. Žalovaný ani městský soud se nevypořádaly se stěžejní námitkou, že do měsíce listopadu 2019 nebylo rozhodnuto o dávce stěžovatele za měsíc říjen 2019. Nebyly tak zjištěny podstatné skutečnosti. Z žádosti stěžovatele je zřejmé, že žádal o přiznání dávky za měsíc září 2019. Měl proto být při jejím podání ze strany správního orgánu poučen, že takový postup není možný a že má využít jiné prostředky ochrany. Proto v žalobě namítal, že mu nebylo sociální poradenství poskytnuto. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalovaného.

III.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém stanovisku, že posuzovaná žádost stěžovatele byla duplicitní, neboť za měsíc listopad 2019 už mu byla dávka přiznána a vyplacena. Rovněž bylo stěžovateli opakovaně vysvětleno, že žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi nelze podat zpětně. Důvody, pro které tak stěžovatel postupuje, jsou s ohledem na právní úpravu irelevantní. K tvrzené stěžejní námitce žalovaný dodal, že o žádosti o dávku za říjen 2019 podané dne 30. 10. 2019 rozhodl dne 28. 11. 2019. Žádné průtahy nenastaly. V případě poukazu na absenci rozhodnutí o dávce za měsíc září 2019 není žalovanému jasné, jakou žádost má vůbec stěžovatel na mysli. Dodal, že sociální poradenství neslouží k tomu, aby správní orgán v případě neúspěšné žádosti vyřešil situaci stěžovatele nad rámec zákon o pomoci v hmotné nouzi. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že se na nyní projednávanou věc užije § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, podle něhož platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.* V nyní posuzované věci totiž městský soud rozhodl po nabytí účinnosti příslušné novely s. ř. s. a současně rozhodoval specializovaný samosoudce (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31 či ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34).

[7] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k hodnocení toho, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Při tom vycházel ze závěrů usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, v němž kasační soud vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Závěry plynoucí z tohoto usnesení jsou přiměřeně uplatnitelné také v nyní projednávané věci (shodně rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28, ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 23. 7. 2021, č. j. 4 As 156/2021-50, ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 148/2021-44, ze dne 7. 10. 2021, č. j. 6 Azs 242/2021-21 atp.). Kasační stížnost lze tudíž přijmout k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu (srov. též Kühn, Z. In: Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, k § 104a, především body 6 a 11).

[8] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou.

[9] V dané věci nevystala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Městský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] K namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí městského soudu lze odkázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 2 Azs 47/2003, sp. zn. 4 As 5/2003, sp. zn. 2 Azs 391/2004, sp. zn. 3 As 51/2007, sp. zn. 7 As 28/2008, sp. zn. 9 As 71/2008, sp. zn. 7 As 92/2012, sp. zn. 3 As 111/2013 atp. Požadavkům uvedené judikatury městský soud dostál. Náležitě přezkoumal žalobní argumentaci stěžovatele a všechny žalobní námítky vypořádal dostatečně a srozumitelně. Zabýval se i tvrzením stěžovatele, že mu dřívější podání žádosti o dávku v hmotné nouzi mělo znemožňovat rozhodování správního orgánu o žádosti na říjen 2019. Nejvyšší správní soud neshledal ani existenci jiné vady v řízení před městským soudem, která by vedla k přijatelnosti kasační stížnosti.

[11] Pro posouzení nynější věci je klíčová otázka, zda mohl být stěžovateli na základě jeho žádosti ze dne 27. 11. 2019 přiznán příspěvek na živobytí na měsíc září 2019. Pokud by to bylo možné, nemohly by správní orgány považovat uvedenou žádost stěžovatele za duplicitní ve vztahu k měsíci listopad 2019.

[12] Uvedenou otázkou, nadto ve vztahu k témuž stěžovateli a na podkladě obsahově téměř totožné kasační stížnosti, se však již Nejvyšší správní soud zabýval. V usnesení ze dne 5. 9. 2023, č. j. 6 Ads 229/2022-30, uvedl, že „§ 38 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi jednoznačně stanoví, že za předpokladu, že osoba splnila všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku, dávka náleží osobě od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o přiznání dávky.“ Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení zdůraznil, že toto pravidlo jednoznačně vyplývá přímo ze zákona. Podal-li tedy stěžovatel v posuzované věci žádost dne 27. 11. 2019, nebylo podle § 38 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi možné přiznat na jejím podkladě dávku na září 2019. Žalovaný i městský soud dostatečně jasně a v souladu s právní úpravou vysvětlili, z jakého důvodu nebylo o dávce na měsíc září 2019 na podkladě žádosti ze dne 27. 11. 2019 rozhodnuto – žádost o příspěvek na živobytí nelze podat zpětně, protože nebylo lze považovat uvedenou žádost za žádost o dávku na měsíc září 2019. Stěžovatel pak nijak nezpochybnil, že ve vztahu k listopadu 2019 se jednalo o žádost duplicitní, protože byly naplněny podmínky pro zastavení řízení.

[13] S ohledem na nemožnost zpětného podání žádosti je z pohledu posuzované věci zcela irelevantní, že správní orgán do měsíce listopadu nerozhodl o dávce za měsíc říjen 2019. Lze dodat, že již jen s ohledem na datum podání příslušné žádosti (30. 10. 2019) je zjevné, že se nemohlo jednat o překážku pro podání žádosti na měsíc září 2019, která měla být v souladu s § 38 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi podána nejpozději v tomto měsíci.

[14] K absenci sociálního poradenství lze opět odkázat na opakovaně citované usnesení č. j. 6 Ads 229/2022-30: „*Za takové situace [kdy podle zákona dávka náleží osobě od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o přiznání dávky a stěžovatel žádost podal až v listopadu] ani argumentace nedostatečným sociálním poradenstvím nemůže být relevantní z hlediska hodnocení zákonnosti rozhodnutí žalovaného (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2014, č. j. 4 Ads 99/2013-39).*“

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 8 As 287/2020, sp. zn. 6 Ads 139/2021, sp. zn. 9 As 83/2021). Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla sice ve věci úspěch, avšak jedná se o věc důchodovou, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s. a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2021, č. j. 6 Ads 139/2021-28).

[17] Stěžovateli byla městským soudem ustanovena zástupkyně - JUDr. Anita Pešulová, advokátka, v důsledku čehož platí její odměnu stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1

pokračování

písm. a) a d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) ve výši 1 000 Kč. Podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 10. 11. 2020, č. j. 6 Ads 209/2019-62, č. 4115/2021 Sb. NSS, přitom tato zvláštní tarifní hodnota upravená v § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu obecně neporušuje zásadu rovnosti spojenou s právem podnikat a právem získávat prostředky pro své životní potřeby (obdobně viz i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 4 Ads 342/2020-20, či usnesení téhož soudu ze dne 24. 11. 2021, č. j. 1 Ads 223/2021-86, ze dne 25. 2. 2022, č. j. 10 Ads 364/2021-47). K jinému postupu neshledal soud důvod ani s ohledem na obsah kasační stížnosti a spisu. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon právní služby. Zástupkyně doložila, že je plátkyní DPH. Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti tedy činí celkem 1 573 Kč a bude ustanovené zástupkyni vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2023

Tomáš Foltas
předseda senátu